45. szám Budapest, 1906 november 9. III. évfolyam

MAGYAR VASUTAS

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Rottenbiller-utca 1. sz., I. em. 10, ahová minden levél és küldemény cimzendő.

Megjelenik minden héten pénteken.

Előfizetési árak: Egy hóra — — — —.40 (—.80 kor.) | Félévre — — — 2.40 (4.80 kor.) Negyedévre — — 1.20 (2.40 „) | Egyes szám — — —.10 (—.20 „) A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Minden céltudatos vasutasnak kötelessége a Magyar Vasutast terjeszteni.

Gondoskodjatok, hogy minden vendéglő és kávéház, ahol megfordultok, előfizessen a ti lapotokra, a Magyar Vasutasra!

Akik a ti filléreitekből huznak hasznot, azok az üzletemberek kötelesek benneteket támogatni azzal, hogy a Magyar Vasutast járatják.

Egy tálból a nagy urakkal.

Leverve, szétkergetve, összetiporva, amikor ujból iga alá hajtjátok a fejeteket, ti ezerszer szegény villamos vasutiak, vajjon milyen tanulságot visztek magatokkal keserüséggel és fájdalommal telt szivetekben?

Jut-e eszetekbe? Még csak mintha tegnap lett volna, amikor egeket ostromló frázisokkal ölelgettek benneteket a nagy urak, akik mellé leültetek egy tálból cseresznyézni? Akkor csupa aranyos, derék, jó fiuk voltatok, akiket kalácscsal csalogattak be az uri szövetségbe. Parádéztak veletek, tőkét kovácsoltak maguknak belőle, hogy közöttük foglaltatok helyet és megtagadtátok a magatok gunyájában járó, magatok kosztján élő, magatok sorsában sinylődő szegény testvéreiteket, munkástársaitokat.

Százszor figyelmeztettünk benneteket: vigyázzatok, ne kapassátok el magatokat a diszes társaságtól. A ti helyetek a munkások között van, a ti keserveiteket csak a munkások képesek megérteni és ha küzdenetek kell az igazságaitokért, hüséges és önfeláldozó bajtársat csak a magatokhoz hasonló emberekben találhattok. Az urak képtelenek átérezni a ti bajotokat és ha a mozgalmatok tulmegy a siránkozáson és az üres kotyogáson, ha lelkesedéstek átlépi a frázispuffogtatás határát, ha a tett terére léptek, akkor rögtöni kellemetlen jövevények lesztek az uri kompániában és cserbenhagynak, kinéznek, kirugnak benneteket a tánc- és illemtanárok szabályai szerint müködő társaságból.

Mondottuk. Igaz. De magunk se hittük, hogy ily gyorsan beteljesedik a jóslatunk. Nem hittük, hogy ily vérlázitó kegyetlenséggel, ily hihetetlen gyávasággal és ily orcátlan leplezetlenséggel áruljanak el benneteket legkétségbeesettebb küzdelmetekben. Megtagadtak, kirugtak benneteket abban az első szempillantásban, amikor nem őnekik volt szükségük ti rátok, hanem ti nektek őrájuk. Utálatos, gaz hálátlansággal forditottak nektek hátat, amikor többé nem kapaszkodhattak a ti hátatokra.

Milyen ujjongó reménységgel szálltatok harcba a falat kenyérért, amelyet éhes családotok epedve vár odahaza! Hogyne reménykedtetek volna! Hiszen a hatalmas gróf urat éreztétek mögöttetek és az ő dédelgetett szövetségét. Ki tartotta közöttetek lehetségesnek, hogy a nagyszájú gróf ur más, mint gróf lenni ne tudjon, hogy ne váltson be egy rézpitykét azokból az aranyhegyekből, amit igért, hogy ne legyen benne annyi bajtársi hűség, amennyi megvan a legutolsó cigány katonában, aki gyalázatnak tartaná cserben hagyni az ő védelmében bizakodókat. Pfuj, gróf ur, a gyomrunk kavarodik fel, ha az Ön viselkedésére gondolunk.

Ah gróf ur, látja: a vér nem válik vizzé. A szegény munkástestvéreink rögtön odaálltak azok mellé, akiket Ön megtagadott és elárult. Nem a mi táborunkból mentek a csatába? Nem törődtünk vele. Nem akartak eddig tudni rólunk? Nem hánytuk a szemükre. Készen kinálkozott a kifogás és a mentség részükre: semmi közünk hozzátok, nem tartoztak közibénk. És egy pillanatig se járt eszünkben semmiféle kifogás, semmiféle ürügy a kibuvásra. Megdobbant bennünk a testvérsziv, mihelyt bajban láttuk a testvért és elfeledtünk mindent, csak azt nem, amit testvéri kötelességünk parancsolt.

Van-e még egyetlenegy munkás, szolga, altiszt, „nem ur“ a gróf ur szakállának árnyékában? Akar-e, képes-e egy óráig is ott maradni villamos vasuti testvéreink elárultatása után? Ki akar vakon és süketen elhaladni a példa mellett, amely rikitja és orditja a tanulságot?! Ime itt a jövő: látjátok miként vigyorog felétek? Amig csöndes, békés, tagdijfizető, éljenző, tömjént lóbázó jó gyerekek lesztek, addig a gróf ur megengedi, hogy vezérteknek tisztelhessétek. Mihelyt mukkanni merészeltek és követelőzni kezdetek, akkor megszünt a pajtáskodás: komisz bugris csöcselékké váltok, akiktől gőgösen fordul el a finom gróf ur jól ápolt szakálla.

Mert a nyomort csak az képes megérteni, aki maga is érezte.

Mert küzdelmet csak az tud támogatni, akinek magának is vannak küzdelmei.

Mert munkások élén dusgazdag mágnás: erkölcstelen abszurdum és ostoba hazugság.

Munkástársaddal fogj kezet munkás, ha boldogulni akarsz. Mindenki, aki mást tanácsol: vagy tökfilkó vagy gazember.

A szentkoronás szövetség bomlása.

Batthyány rendőri oltalom alatt.

Halogatják a fizetésrendezést.

A szentkoronás szövetség vasárnap országos vezetőségi ülést tartott, amelyen a pragmatikát és a fizetésrendezést kellett volna tárgyalni, de az áruló gróf *Batthyány* Tivadar arra használta fel az ülést, hogy magának igen kétes értékü bizalmi szavazatot zsaroljon ki és megszabaduljon azoktól a központi vezetőségi tagoktól, akik nem tetőtől-talpig pecsovicsok és nem mennek vakon a gróf ur után minden piszkon és gyalázaton keresztül.

Bizalmi komédia.

Napirend előtt szólalt fel gróf *Batthyány* és hosszu, szánalomra méltó beszédben iparkodott védekezni az ellen az igazságos vád ellen, hogy a villamos vasutasokat orvul elárulta és az egész szövetséget bemocskolta. Hogy magát védje, szemérmetlenül megtámadta a központi vezetőség tagjainak többségét és dr. *Landler* Jenőt. Végül azt követelte, hogy neki bizalmat, az általa kipécézett központi vezetőségi tagoknak, közöttük *Turtsányi* Pálnak, *Breuer* Ferencnek, *Sarlay* Jánosnak és *Sebestyén* Józsefnek, továbbá *Landler* Jenőnek bizalmatlanságot szavazzanak.

A munkából kizárt és Batthyány árulása folytán kenyerüket veszitett villamosok közül igen sokan voltak jelen és minduntalan izgatottan félbeszakitották a jezsuita grófot, hogy hazudik és rágalmaz, de ő azért vigan hazudott és rágalmazott tovább. Landlernek azonban nem adta meg a szót a védelemre és ugy ugrált, mintha megbolondult volna, valahányszor Landler szót kért. Nagy zsivaj, lárma és veszekedés között telt el a délelőtti ülés.

A délutáni ülés rendőri oltalom alatt folyt le. Nagy csapat rendőr állta el a bejárást és csak azokat engedte be, akiket gróf *Batthyány* erre érdemesnek tartott. Jellemző találkozása az eseményeknek, hogy *ugyanazok a rendőrök védték meg Batthyányt, akik a villamos társaságokat védték meg és a sztrájktanyát feloszlatták.*

Folytatták a vitát gróf Batthyány becsülete fölött. *Turtsányi* Pál kissé bágyadtan, de nagy komolysággal védte meg az igazát. Többek felszólalása után *Kramer* Rezső szombathelyi kiküldött inditványára megejtették a szavazást a bizalom, illetőleg bizalmatlanság kérdése fölött.

A szavazás.

Jelen volt 188 vezetőségi tag. Ezek közül Batthyánynak bizalmat, a megvádolt központi vezetőségi tagoknak pedig bizalmatlanságot 69 szóval 21 ellen megszavazták. Forma szerint tehát bizalmat szavaztak az áruló grófnak, de lényeg szerint a legcsufabb arculütés érte a grófot, mert a 188 vezetőségi tag közül *98 tartózkodott a szavazástól*, tehát ezek igy hallgatólag megtagadták a gróftól a bizalmat. Ha volna arca-bőre a 7500 holdas mágnásnak, rögtön leköszönt volna, de ő megelégedett az *egyharmad-bizalommal*, amit külömben csak ugy birt kizsarolni, hogy a *szövetség feloszlatásával fenyegetődzött.*

A szavazás következtében egymásután *mondtak le tisztségükről Turtsányi, Breuer, Landler, Sebestyén, Sarlay* stb.

Ezután át akartak térni a *pragmatikatervezet* tárgyalására, de dr. *Landler*, akinek müve a tervezet, szerzői jogánál fogva irásban visszavonta a tervezetet és tiltakozott annak az eltulajdonitása ellen, mire levették a napirendről.

Mivel pedig a megmaradt Batthyány-huszárok között nem akad egy se, aki össze tudna ütni ujabb tervezetet, a szentkoronás-szövetségnek nincs pragmatika tervezete. *Gróf Batthyány egyéni hiuságból és önzésből megfosztotta a szentkoronásokat a pragmatika-tervezettől.*

Időközben beesteledett és az ülést másnapra halasztották. Miután pedig a szentkoronás vezetőségi tagok jelentékeny napidijakat huznak az üléseken, gróf Batthyány kiherélt bizalmi szavazata *kétezer koronájába kerüli a szegény szentkoronás tagoknak.*

A második nap.

Az ülés második napján tárgyalták volna a fizetésrendezési javaslatot, de ami ott történt, inkább vásári komédia volt, semmint tárgyalás. Zavar, fejetlenség, csüggedés, bolond beszéd, grófi szónoklat, üres szalmacséplés; — ez töltötte ki a második napot.

Az urak elég arcátlanok voltak a máv. munkások bérét is „megállapitani", mintha volna valami közük a vasuti munkásokhoz és volna valami jogcimük a munkások nevében beszélni és kérni.

A csepürágás vége az volt, hogy még mindig *nem készültek el a fizetésrendezési javaslattal*, hanem ujra bizottságot küldtek ki a fizetésrendezési javaslat tárgyalására, amely bizottság ujra jelentést tesz és akkor, talán akkor — ujra tárgyalják. De határozni akkor sem fognak.

Eredmény: *gróf Batthyány Tivadar a vasutasokat megfosztotta a fizetésrendezés lehetőségétől.*

És még mindig nem rugják ki maguk közül a szentkoronások ezt a veszedelmes vasutas-ellenséget!

Lázadoznak a kerületek.

Gróf Batthyány Tivadar ujabb árulása valóságos lázadást idéz elő a kerületekben. A becsületes vasutasok nem akarják tűrni, hogy ez a politikai kalandor zsarnokoskodjon fölöttük és lábbal tiporja legszentebb érdekeiket. Még a fővárosban is fellázadnak a kerületek.

A *budai* (dv.) kerület legközelebbi ülésén megvetéssel fogja sujtani gróf Batthyányt és tiltakozása jeléül *kimondja a fölöslását.*

Az *északi* kerület tagjai pedig rendkivüli kerületi gyülést hivnak egybe, hogy gróf Batthyány közveszélyes garázdálkodása ellen tiltakozzanak és *Sarlay* kerületi elnöknek bizalmat szavazzanak.

Turtsányi hivei végül, akik a vidéken nagy számmal vannak, szintén rohamra készülnek a jezsuita gróf ellen. Tisztul a helyzet.

SZEMLE.

Mi lesz a fizetésrendezéssel?

Kilencvenezer vasutas epedve várja a fizetésrendezést, mint a kiszikkadt föld a termékenyitő esőt. Nélkülözés, szenvedések, nyomoruság alól válthatja meg őket a sóvárgott általános bér- és fizetésrendezés. De az még mindig késik.

Amikor a mostani kormánypárti vezérek és miniszterek még ellenzéken voltak, *irásban, a sajátkezü aláirásukkal* kötelezték magukat, hogy keresztülviszik a kért fizetésrendezést. Helyette azonban most, hogy a kormányon vannak és kezükben a hatalom, csufos alamizsnát is alig juttatnak a vasutasoknak.

A jövő évi költségvetésben nincs benne a fizetésjavitás. A szószegést a kormány azzal magyarázza, hogy nem csinálhatta meg az általános fizetésrendezést, *mert a szentkoronás szövetség még nem nyujtotta be az erre vonatkozó javaslatát.* A tél folyamán azonban ebben a kérdésben szaktanácskozás lesz, akkor megvitatják a szövetségek javaslatai alapján a kérdést és még a tél folyamán nyélbe ütik az általános fizetésrendezést. De ennek előfeltétele az, hogy a szentkoronás szövetség idejekorán beterjessze javaslatát.

És mi történt a szentkoronások utolsó vezetőségi ülésén? Gróf *Batthyány* Tivadar kofa-veszekedést idézett elő, elherdálta a drága időt, azután ujra csak nem határoztatott a fizetésrendezés dolgában, hanem ismét elhalasztatta és *addig huzza-halasztja, mig a kormánynak megint meglesz az ürügye a fizetésrendezés elhalasztására.*

Csak a vak nem látja és a hülye nem érti, micsoda csuf játék folyik itt kilencvenezer vasutas legfontosabb és legsürgősebb követelésével. Nyiltan megvádoljuk gróf Batthyány Tivadart, hogy a *kormány ügynöke*, akit azért ültettek a vasutasok egyrészének a nyakába, hogy a *fizetésrendezés kérdését soha-napjáig huzza-halassza* és aki azért követi derüre-borura a rut árulásait, hogy a vasutasok elkeseredésükben a kormány ellen ne forduljanak.

De eléri őt a nemezis és nem bujik ki a felelősség alól, amiért a sok ezer becsületes szegény ember szenvedését és nyomoruságát mesterkedéseivel meghosszabbitja.

A „MAGYAR VASUTAS" TÁRCÁJA.

Hiába . . .

Irta: *Berécz Lajos.*

Hiába festek én
Boldogságról képet:
Szeges ostorával
Egyre ver az élet.

Hiába vásznamon
Tavasz, nyár pompája:
Hideg, ólmos eső
Hull zuhogva rája.

Hömpölygő árjában
Tépett szirmok, gallyak,
Szálldosnak felette
Károgató varjak.

. . . Hiába festek én
Boldogságról képet:
Szeges ostorával
Egyre ver az élet.

Lefelé . . .

Egy jegyzősegéd feljegyzéseiből.

Irta **Naszódi Zsigmond.**

Járom a határt. A kerékvágásokkal hosszat hasogatott taguton csetlem-botlom. Hja, a munka utja: a tagut, nagyon göcsörtös.

Az uttól jobbra, balra, kövér füvü, végeláthatatlan réten, ezer-ezer virág pompázik és az imént felszökkenő nap forró sugarai mohón szivják a buja mohaszirmokról a tündöklő harmatot.

Csak pompázzatok, ti szép réti virágok! Ki tudja, meddig kevélykedhettek? Talán már kalapálják is a kaszákat, melyekkel lenyakalnak benneteket és a száraz széná-val együtt a barmok gyomrába kerültök: ez lesz a vég . . . sanyaru vég . . .

Jó messze bent gólya lépked. Hasaalját veri a fü. Mikor pedig a fejét is ledugja, talán békáért, csak fekete-fehér tojás alaku teste látszik.

A zsibbasztó reggeli csöndességet a fülem körül röpködő szunyoghad muzsikája zavarja. No meg az ut porában szeretkező verébsereg éktelen csikorgó csiripelése. Mikor közelükbe érek, vége az idillnek; elröppennek; a szunyogok velem maradnak.

Széna illata száll a levegőben.

A tiszta égalját betöltő napsugár, a káprázatos pompáju, buja rét és ez az édes illat: még a haldoklót is feltámasztaná. Minden porcikám ujjongva hirdeti: szép az élet . . .

Tőlem néhány száz lépésnyire a báró ur szénáját gyüjtik. A férfiak pőregatyásan, a leányok, asszonyok ingujjra vetkőzötten hányják össze favilláikkal, nagy rázással a szénát és amint az apraja visszahullik reájuk: nyelhetik a porát fulladásig. Más részük az itt-ott összerakott petrencéket hordja egymás mellé; csak ugy nyögnek belé az emberek; nehéz a petrence nagyon. De akik boglyáznak, sincsenek uri sorban. Napestig a szénával teletüzött vasvillát a boglyára felnyujtogatni: megpróbálja az embert, kivált, ha egy kis fekete kenyér és egy-két hajtóka pálinka volt csak a fölöstököm . . .

Az agyonvágott uton, pattogzó lármával közeledik felém egy uri fogat. Lépést jönnek a lovak. A sok gidir-gödörbe zökkenő kerekek le-fel ugráltatják a rugókat és majd kivetik a kocsiból a báró urat. A lovak csillogó veretü szerszámán, a tükörfényesre lakkozott uj kocsin vakitóan táncol a napsugár.

A munkások is észrevették a magas jövevényt és még eszeveszettebbül dolgoznak.

A báró ur, a munka helyére érve, kitép a boglyából egy csomó szénát, tapogatja, szagolgatja, azután elnézelődik egy kicsit és ujra kocsira szállva, másfelé hajtat.

A biró ur jó gazda hirében áll.

Magam meg visszafordulok, hogy rendes időre az irodában lehessek.

Még elég jókor érkezem. A községházán a jegyzőm lakásán a zsalugáterek be vannak téve, mint a lehunyt szemek. Ugy látszik, a jegyzőm még alszik. Persze. Eladták a község bikáját és az este itták meg az áldomását . . .

Amint benyitom a jegyzői iroda ajtaját, látom, már várnak.

— Maga az, Szerencse Klára?

— Én ám, segéd ur. — Dicsérjetek kis szógáim, a segéd urnak — biztatja a szoknyájába fogózkodó kis fiait.

A nagy biztatásra elselypitették:

— Dicsértessék a Jézus Mária!

— Hát mi jót hozott, Klára?

Turchányi és Breuer.

Ez a két név sokat szerepelt már lapunk hasábjain. Az 1904. évi nagy vasutas-sztrájkot követő üldöztetés és elnyomatás idejében őket is, társaikat is férfiasan megvédtük és mindazt a támogatást, amit az akkor még fiatal lapunk nyujthatott, nynjtottuk is nekik.

Azután fordult egyet a sors kereke. Az üldözött tizenhármasok napja földerült, visszakerültek régi állásukba, lapot adtak ki és ujra meginditottak bizonyos mozgalmat a vasutasok között. *Turchányi* Pál és *Breuer* Ferenc különösen mozgékonyak és ügyesek voltak. Céljuk a mienktől különálló vasutasszervezet volt. Ők kezdeményezték és kétségtelen buzgalommal nyélbe is ütötték a szentkoronás szövetséget.

Ebben az agitációjukban csakhamar szembekerültek velünk, akik *egységesnek* szerettük volna látni az egész nagy vasutastábort, egységes keretben, egységes tudatos célokkal. *Turchányi* és *Breuer* vállalkozásukkal ezt az egységet megbontották és mi ezért kemény harcban állottunk velük. Nem kiméltük őket és éles fegyverekkel küzdöttünk. Tárgyi okokból támadtuk és megujitottuk a támadást, valahányszor okát láttuk.

Most pedig ugy fejlődtek az események, hogy védenünk kell őket. És tesszük ezt a tisztelet bizonyos nemével. Erre is tárgyi okunk van. A villamos-sztrájk alkalmával *becsületesen viselkedtek* és aminthogy régebben támadásra szolgáltattak okot, most rászolgáltak az elismerésre is. Rászolgáltak egyébre is: a tisztán emberi részvétre. Ők teremtették meg a szentkoronás szövetséget, amely most lefokozza őket. És éppen azért éri őket ez a hálátlan és igazságtalan bánásmód, mert becsületesen viselkedtek és megóvni iparkodtak a nehéz körülmények között is az általuk alapitott szövetség becsületét.

Valóban, tragikus sors! Még tragikusabb, ha meggondoljuk, hogy olyan ember perfidiája vetette a gáncsot a lábuk közé, akinek semmi köze a vasutasokhoz és aki üres hencegésnél és alacsony stréberségnél egyebet annak a szövetségnek az élén még nem produkált.

Mi, akik ellenfelei voltunk ennek a két kartársunknak, őszintén és tisztán látjuk a helyzetet és csak jó szavakkal tudjuk a bukásukat kisérni. Kiváncsiak vagyunk, vajjon a között a 20.000 ember között, akiket ők a szentkoronás szövetségben tömöritettek, akad-e vajjon egy jelentékeny szám, amely melléjük áll és megvédi őket a becsületrabló és hitszegő politikai kalandorság ellen?

A kutya és a karaván.

A villamos vasutasok hősies küzdelme az egész közvéleményt foglalkoztatta és megszólaltatta az egész sajtót. Csak egy „vasutas-lap", a *Keleti* Ő. Lajos „Vasut" cimü szennylapja, melynek szerkesztéséért *Rohay* Béla máv. seg. titkár felelős, nem hallott és nem látott semmit. Egyetlen betüvel sem tesz róla említést, Hanem ehelyett ostoba és gonosz „cikket" ir a sztrájk ellen általában.

A szóhalmazat gondolatmenete — ha ugyan szabad ebben a nyomtatott papirosban gondolatot keresni — az, hogy az isten minden embert arra teremtette, hogy kötelességét szorgalmasan, odaadó munkával teljesitse. Ez a kötelességteljesités az utóbbi időben hanyatlott és akik nem dolgoznak, most jogokat követelnek, hogy azután annál kényelmesebben térhessenek ki kötelességeik teljesitése elől. A nagy tömeg pedig — ugymond a Keleti zuglapja — buta és lusta, könnyen hajlik az izgatók szavára és kész a sztrájk, amelyet mindig ellenezni kell, mert veszélyes a közérdekre.

Csodálatos találkozás! Keleti Ő. Lajos és gróf Batthyány Tivadar egy követ fujnak. Hjah, nem lehet mindenki 7500 holdas földesur vagy hirdetésszédelgő, ugyebár Batthyány és Keleti urak? Azért kell a kötelességek mellé egy darab kenyér és egy adag jog is!

A szentkoronás szövetség gyalázata.

A szentkoronás szövetség hivatalos közlönye, a „Vasutas-Szövetség" a villamosok sztrájkjáról cikkezvén, ezeket irja:

„Nem volt része senkinek a harc felidézésében, de ha kitört, a küzdők felé baráti jobbot nyujtani kötelessége minden vasutasnak még akkor is, ha a küzdő nem tagtárs volna, hanem teljesen idegen. *A morális érzék teljes hiányára mutat az, hogy a segitséget olyanoktól akarták megtagadni, akik a vasutasok szövetségének nemcsak leghűségesebb, de jól fizető tagjai is voltak.* A becsületesen gondolkozó vasutasok remélhetőleg megtalálják a módját annak, hogy az ilyen **nyomorult szerencselovagoknak** *hamarosan ajtót mutassanak és* **kikorbácsolják** *maguk közül!* Az ilyenek nem érdemelnek mást!"

Ilyen „nyomorult szerencselovag" csak egy garázdálkodott: gróf *Batthyány* Tivadar. És méltóztatnak tudni, hogy mi történt? A szentkoronás szövetség országos vezetőségi értekezlete gróf Batthyánynak *bizalmat szavazott,* ellenben *Molnár* Miklóst, a „Vasutas-Szövetség" szerkesztőjét, aki ezt az igazságot meg merte irni, *elcsapták.*

A korbácsot most már azok a szentkoronás tagok érdemlik, akik ezt a gyalázatot magukon száradni engedik.

Ő excellenciája fél.

Emlékiratunkat csütörtökön adta át a szövetség vezetősége *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter urnak a pályaőrök memorandumával egyetemben. Eleinte ugy volt, hogy nagyobb küldöttség viszi el mind a két iratot külön-külön. De a miniszter ur kijelentette, hogy ő nagyobb küldöttséget nem fogad, legfeljebb öt embert. Amikor ez az öt jelentette, hogy kihallgatásra kész, a miniszter ur már csak egyet akart maga elé bocsájtani és csak hosszas rábeszélés után lehetett rávenni, hogy szövetségünk központi vezetőségének három tagját fogadja.

Vajjon mi a csudától fél Kossuth apánk fia?!

Vonatkisérők szövetsége.

A máv. elnökigazgatósága megadta az előzetes jóváhagyást a vonatkisérők szövetségének az alakitásához, amely ennek folytán november hó 9-én Budapesten meg is tartja alakuló közgyülését.

Ennek a szövetségnek a megalakulása gróf *Batthyány* Tivadarnak és klikkjének csuf kudarcát jelenti, mert ezek az urak megmozgattak füt-fát, sőt még nyilvánosan is denunciálták a vonatkisérőket, nehogy elszakadjanak tőlük és külön szervezkedjenek.

Átolvastuk az uj szövetség alapszabályait és sok elavult, sok felesleges dolgot találtunk benne, de mindenesetre demokratikusabb és józanabb ez az alapszabály, mint a szentkoronásoké. Egyébként nem az alapszabály, hanem az eleven müködés a fődolog. És majd a müködéséből fogjuk megitélni az uj szövetséget. Az összes vasutasok érdekében kivánjuk, hogy komoly, becsületes és céltudatos müködést fejtsen ki és akkor szivesen fogadjuk a fegyverbarátságukat.

Aki idegen tollakkal ékeskedik.

A kormány egyik félhivatalos kőnyomatosa a következőket jelenti:

Jóléti berendezések a budapest-fiumei vonalon. A kereskedelemügyi miniszterium számos intézkedést tesz a vasuti munkások

---

— Megjött a levél, segéd ur. Bár ne is jött volna — mondja az asszony majdnem sirva.

Sovány arcát elöntötte a fájdalom borulata és szemében megjelent a sötét bánat, csillogó követe: a köny. Jobbról, balról a szoknyájába fogózkodó kis fiai ijedten néztek fel reája és csakhamar hangos sirásra fakadtak. Mire az anyjuk karján alvó legkisebb gyerek is felijedt és most már sirtak mind a négyen. Az asszony sirva csititgatta gyerekeit. Kékfestő kötényével törülgette könyáztatta arcukat. Magam meg szines papirosokkal kedveskedtem az apróknak, mire lekuporodtak az iroda padlójára és nagy játszásba merülve elfeledték vélt keservüket.

A helyreállott csöndben megszólal az asszony:

— Itt a levél, segéd ur. Akár el se olvassa. Mit gondol: öt forintot küldött, öt forintot! — és elibém teszi, az asztalomra, az összegyürt levelet.

Aztán szenvedélyesen folytatta:

— Ezért érdemes volt szegény emberemnek a négy öles létráról leesni, ugy-e? Örökös koldus lett, örökös koldus! . . . Öt forinttal ki van fizetve . . . Ne most szegény bolond Szerencse Klára, élj a kölykeiddel, meg a koldus uraddal . . . Menjünk koldulni . . . lopni . . . Eh! . . . az Isten akárhová tette volna a báróját minden birtokával együtt!

Mig az asszony igy panaszkodik, olvasgatom a bárói cimerrel ékesitett levelet.

— Csak olvassa, segéd ur! biztat az asszony. Ugy-e, mi áll benne? Rossz esztendők, rossz termések, sok költség, nagy az adó, nem tehet többet értünk . . . hogy sülyedne el alatta a föld, ott, ahol jár! . . .

Nagyon feldühödött az asszony. Rá sem ismertem az alázatos Szerencse Klárára. A heves kifakadásaira a karján szundikáló kis gyerek is felébredt. Elcsititgatta és folytatta:

— Elhiszi-e segéd ur, ha én báró volnék, akármelyik kéregetőnek is adnék öt forintot, nem az olyan embernek, aki az én majoromban lett koldussá! . . . Elhiszi-e segéd ur? Öt forintot el mert küldeni! . . . Mit csináljak evvel? Azt mondták az egyletboltban is: adjunk levelet az adósságunkról, betáblázzák a kis házunkra, mert másképp be is pörölnek, azután még több lesz a költség. Pedig ide is, még tizszer öt forint sem futja, hát a többi adósságunk? Nem tud keresni egyikönk is a baj óta . . . Ide kerültünk, segéd ur, a báró jóvoltából . . . Házunk se lesz.

— Az öregapámnak még a templom mellett volt cserépzsindelyes tégla háza. Négy ökrön szántott. Mikor meghalt, maradt ugyan egy kis adósság is édesapámékra . . . tudja segéd ur: a sok adó . . . nem győzni azt . . . de még maradt egy kis birtok is. Egyszer elégtünk és akkor a takarék pénzén épittetett édes apánk. Aztán jött egy-két vizes esztendő: — annyi lett az interes, hogy se tőled, se hozzád. Mikor aztán édesapánk meghalt, elköllött adni egy-két földet. A bátyáim engem nagynehezen kifizettek. A pénzem az árvaszékre került, én meg elmentem szolgálni. Egy gazdát szolgáltunk az emberemmel. Azt mondtuk egymásnak: menjünk az én falumba, legyünk a magunk szegénye. Az én jussomból vettük a kis házunkat, most aztán ez is az ördögé legyen? A gyerekeim meg már másnak fizessenek árendát még hajlékért is?

— Hát mit csináljunk Klára? — kérdem az asszonyt.

— Éppen azért jöttem én is, segéd ur, mondok: maga talán tudna tenni valamit.

Megvakartam a fülem tövét:

— Egy jegyzősegéd, a báró ellen, ugyan mit tehetne. szegény Klára? Még a főszolgabiró se semmit . . .

— Ugyan ugy-e? Gondoltam ám azt én is, evvel a szegény kis eszemmel is, de hát az ember csak reménykedik: hátha . . .

Szegény Klára, elvette tőlem a levelét, felszedte a padlón játszadozó kis gyerekeit és halk köszöntéssel távozott az irodából.

A báró kocsija most nyargal vissza a mezőről. A lovak nagyon kimelegedtek és amint fejüket le-fellóbázzák: a zablyájuk töve mellől, potyog a hab az ut porába. Mikor Szerencséék elkerüli, látom ám, hogy a nagyobbik fiu leveszi a kalapját és hallom is, mikor hangosan a báró felé kiáltja:

— Dicsértessék a Jézus, Mária! . . .

Azután pedig Szerencse Klára a kocsiverte porfelhőben ballag a gyerekeivel lefelé . . .

és ideiglenesen alkalmazottak helyzetének javitására. Igy a többek között most folynak az előkészületek a jóléti berendezések létesitése érdekében is. Az államvasutak területén a legszükségesebb jóléti egészségügyi berendezések: a lakótanyák, étkező-, melegedő- és pihenő-helyiségek, fürdők és mosdók, végül a mühelyekben szükséges higienikus berendezések. A folyó évi költségvetésben már 200.000 korona szerepelt ily intézmények létesitésére és a következő években is legalább ily összegeket forditanak e célra. A végből, hogy az ország minden részében egyidejüleg legyen érezhető a jóléti berendezések jó hatása, az idei munkarendet ugy állapitották meg, hogy minden üzletvezetőség területén egy-két legsürgősebb létesitményt már a folyó évre vettek föl. Ezt a munkasorrendet a kereskedelemügyi miniszter már jóvá is hagyta és ennek alapján a budapest—fiumei vonalon Cameral-Moravica állomáson fürdő és mosdóhelyiségeket létesitenek. A mühelyekben kisebb jóléti berendezésekről, mint füstfogókról, szellőztetőkről, léghuzam elleni redőkről fognak gondoskodni.

A könyomatosnak ez a hiradása — ugylehet — megfelel a valóságnak. De idegen tollakkal való ékeskedés, ha ezért *Kossuth* Ferenc ur ő nagyméltósága fon magának babért a feje körül. Mert a 200.000 koronát még *Vörös* László volt kereskedelmi miniszter, szövetségünk tiszteletbeli tagja helyezte a költségvetésbe.

A vasuti munkások országos szervezőbizottságának a mult esztendőben beterjesztett emlékiratára 1905 augusztus 30-án kibocsátott rendeletében Vörös László egyebek között a következőket rendelte el:

„Hogy a munkás-egészségügyre vonatkozó intézkedések megtehetők legyenek, a m. kir. államvasutak költségvetésébe a szóban levő célokra forditandó 200.000 korona költséget állitottam be, *mely összeg mindaddig fölveendő lesz a költségvetésbe, mig e részben való legmesszebbmenő igények kielégitve nem lesznek.*“

Vörös László ültette a fáját és *Kossuth* Ferenc szedi a virágját...

Mindnyájan testvérek vagyunk.

Fényes lefolyásu és minden tekintetben szép volt zágrábi testvéreinknek szombaton, e hónap 3-án megtartott ünnepélye. Voltak vagy ezeren az ünnep résztvevői, közöttük a Budapestről lerándult 30 vasuti munkás, akiket horvát testvéreink a legbarátságosabb módon fogadtak. A budapestiek az ünnepélyen magyar nótákat, a zágrábiak horvát dalokat énekeltek és mindegyik után felhangzott a szeretetteljes „Éljen!“ és „Zsivió!“ Az ünnepély meleg, nagy bajtársi érzésnek volt a kifejezője. Mindnyájan testvérek vagyunk!

A budapesti helyiérdekü vasutak alkalmazottainak mozgalma.

A *Népszavá*-ban olvassuk a következőket: Vasárnap délután 3 órakor a Budapesti Helyiérdekü Vasutak kerepesi vonalán szerencsétlenség történt, amennyiben a Csömörről jövő vonat a rossz fék miatt nem birt idejekorán megállani, hanem ledöntvén a Kerepesi-uton lévő végállomás ütköző-korlátját, vagy 50 lépésnyire haladt még tovább az uton. A kisiklás folytán a mozdony, valamint 3 személykocsi teljesen tönkrement, miközben a szerterepülő szilánkok Skerka Istvánt, Skerka Vazult, Katovicsányi Józsefet és Mazel János tüzoltót megsebezték. A sugalmazott kommüniké szerint a rendőrség az ügyben vizsgálatot inditott, igy tehát nyugodtak lehetünk, hogy a dolognak, legalább a rendőrség részéről, semmiféle folytatása sem lesz, mert a helyiérdekü vasut szintén *Jellinek* igazgatása alatt áll és ugy hisszük, ez már elég garancia arra, hogy semmiféle kellemetlenség se érje a társaságot.

Folytatása lesz azonban az ügynek igenis a személyzet részéről, melyet az igazgatóság a legutóbbi sztrájkon való részvételtől is csak erőszakkal és fenyegetésekkel tartott vissza. A társaság t. i. *Farkas* Vilmos mozdonyvezetőt szolgálatából a baleset után *azonnal elbocsátotta*, noha a szegény ember nem tehet arról, hogy a vasut, hivatkozással a nemsokára villamossá való átalakulására, a gépek jókarbantartására már hónapok óta egyetlen fillért se költ. Igy azután a még 1888-ik évből származó 1-es, 2-es és 3-as számu mozdonyok már szinte teljesen használhatatlanok. Különösen pedig a fék oly botrányos állapotban van, hogy az egyes állomásokon tul gyakran csak kilométerekkel bir megállani a mozdony. Volt már eset arra is, hogy a Pusztaszentmihály és Mátyásföld közötti 8 százalék emelkedéssel egy ideig ugyan megbirkózott a vonat, de azután, mikor majdnem Mátyásföldnél volt, ujból legurult a lejtőn 5—6 kilométert és csak az utasok kiszállásával és egy-két kocsi lecsatolásával folytathatta utját.

Ilyen viszonyok mellett természetesen a vonatvezető személyzetet semmiféle felelősség sem terhelheti esetleges szerencsétlenségekért, amint azt éppen Farkas a mult hó 8-án beadott memorandumában részletesen ki is fejtette.

A fukar társaság azonban, ahelyett, hogy az előterjesztést megszivlelte volna, Farkast azon a cimen, hogy a társaságnak „erkölcsi kárt okozott“, erélyesen *rendreintette*, most pedig örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy a vonatvezetőt *ártatlanul elbocsássa.*

A helyiérdekü vasutak összes forgalmi és kalauzszemélyzete ez ügyből kifolyólag november 4-én, vasárnap éjjel *gyülést* tartott, amelyen elhatározta, hogy az esetre, ha az igazgatóság Farkast vissza nem veszi és egy héten belül a rossz és használhatatlan mozdonyokat — melyek ugy a személyzet, mint az utazó közönség életét és egészségét állandóan veszélyeztetik — ki nem vonja a forgalomból és ujakkal nem pótolja, 15-étől kezdve *sztrájkba lép*, olyformán, hogy mindenben szigoruan az üzemszabályokhoz ragaszkodik, ami a mostani 20 perces forgalom lebonyolitását *teljesen lehetetlenné fogja* tenni.

Villamos mentés.

E hét szerdáján a szerencsétlen villamos vasutasokra szerencsés nap virradt. Két nagytekintélyü helyen is szóba került a helyzetük: a t. Házban és a főváros atyáinak diszes társasága előtt. Ugyan szerencse-e ez?

A t. Házban *Hencz* Károly néppárti képviselő interpelláció alakjábnn hozta szőnyegre a villamos vasutasok ügyét. A fiatal honatya, akinek neve azóta ismeretes a magyar politikai és társadalmi életben, amióta párbajban megölte *Keglevich* gróf képviselőtársát, sok jóakarattal beszélt a villamosok nyomorult helyzetéről, de kevés tájékozottsággal ott, ahol a sztrájk előidézőiről volt szó. Az interpellációt bevezető beszédében körülbelül ezeket mondta:

A tulnyomó számu baleseteknek oka az, hogy a társaságok *kevés kocsit menesztenek*, gyorsan hajtatnak és *agyoncsigázzák az embereiket.* Köztudomásu, hogy a sztrájk után az alkalmazottak legnagyobb részét elbocsájtották és uj munkásokat alkalmaztak s igy a sztrájkból is hasznot huztak. *Sajnos, hogy a kereskedelmi miniszter nem járt közbe idején a villamos alkalmazottak érdekében. A szocialisták azért lovalták be a villamosokat a sztrájkba, hogy a végén ők hóditsanak.* Teljes hévvel a munkások pártján van. A villamos alkalmazottakat a vállalatok valósággal kizsarolják és agyonsanyargatják. Kimutatja, hogy a villamos társaságoknak mily horribilis vagyona van és hogy mily fukarok és adatokkal igazolja, hogy ezek *a társaságok évenkint sok millió jövedelmet elpalástolnak*, oly müvészi a könyvvezetésük. Amnesztiát is tudvalevőleg azért nem adtak az alkalmazottaknak, *mert a nyugdijat meg akarták takaritani.* Kritizálja a budapesti közlekedési viszonyokat és a klikkrendszert és azt mondja, hogy a vállalatok zsiros állásaiban benn ülnek *majdnem az összes volt miniszterek.*

Igazán csodálatos, hogy Hencz Károly ur, aki ily alapos ismerője a villamos viszonyoknak, a sztrájk históriáját nem méltatta annyira, hogy megismerje. Ha igy jár el, akkor nem mond olyan vastag valótlanságot, hogy a villamosokat a *„szociálisták“* lovalták a sztrájkba, hogy a végén ők hóditsanak. Megszoktuk már, hogy a *„szociálisták“* elnevezés alatt a mi szervezetünket értik és nagyon jól tudjuk, hogy a képviselő ur egyenesen a mi szervezetünkre céloz akkor, mikor belelovagoltatásról, hóditani akarásról beszél. Nagyon téved. Ha *Batthyány* Tivadar gróf képviselőtársa iránti udvariasságból nem meri megmondani az igazságot, hogy ki csinálta a villamos sztrájkot, ki akart itt hóditani, hát mi már megmondottuk. Olvassa el és megtudja.

Mi az udvariasságnál jobban szeretjük az igazságot és ezért megmondhatjuk mindenkinek, hogy mi nem csináltuk a sztrájkot, mi nem akartunk ezzel hóditani. Ha hóditani akarunk, akkor meg éppen nem csinálunk olyan sztrájkot, amely kudarccal végződik s amely a villamosokat épp ugy elriasztotta volna tőlünk, mint elriasztotta Batthyány gróf szentkoronas udvarától. Ennyi eszünk nekünk is van és csodálkozunk Hencz Károly képviselő uron, hogy nincs ennyi — mondjuk — belátása.

Az interpellációt, mely a villamosok érdekeinek kormányhatósági megvédését sürgeti, kiadták a belügyi és kereskedelmi miniszereknek, tehát jó helyen van.

A főváros atyáinak szine előtt Vázsonyiék kezdeményezése folytán lejátszodott villamos-mentési kisérletről nem sok feljegyezni valónk van. Kimondták, hogy *addig nem adnak* a társaságoknak uj koncessziót, mig a békét a munkások megelégedésére meg nem csinálják. Hohó, hiszen nem is erről volt szó. Arról, hogy a koncesziót ezért és ezért *elvegyék.* A Jellinekek és Hüvösök barátjai ujabbi koncessziókkal fenyegetnek akkor, amikor a meglevő elvonásával kellett volna felelni az uzsorások felháboritó cselekedetére. A tőke urai és barátai megértették egymást.

Szóval a villamos-mentés e hét szerdáján itt is, ott is csütörtököt mondott.

Vasutas-sors.

Egyik héttől a másikig de sok vasutast elért a sorsa: a katasztrófa, amely véres cafattá tépi a kizsákmányolt páriát, mely koldust csinál az épkézláb emberből, hogy még nagyobb nyomoruságban tengesse életét, mint eddig tengette. Amig a vasutak jól fizetett urai kényelmes zsöllyékben terpeszkedve intézik a nyomorgó munkásezrek sorsát, amig a fukarság, a profitdüh csak kenyérmorzsákkal akarja jóltartani a rettenetes éhséget, addig a sineken, keresztülkasul az országban, az országon kivül, arat a halál azok között, akiknek a nyomoruságos fizetésért folytonos életveszély között kell harcolniok, verekedniök a halállal és ezer katasztrófa között biztositani — a profitot.

Az alább megirt katasztrófákban a szerencsétlenségek okozói — nem mint a hivatalos vizsgálatok megállapitani szokták — a *„saját vigyázatlanság“*-ok voltak, hanem maga az a bünös rendszer, mely a tulszolgálattal teljesen kimeritett vasutastól életveszélyes szolgálatot kiván. Ime, a hires Máv.-nál, a *Kossuth* Ferenc minisztersége idejében a kimerültségtől elaludt, a silány fizetés miatt rosszul táplálkozó fékezők egyre-másra hullanak le a kerekek közé, a biztos halálba. Hát kell-e ennél égbekiáltóbb bizonyság arra, hogy milyen a vasutas sorsa szép Magyarországban, ahol tulipánjelvény, Kossuth-nóta, szózat és — kivándorlás járja.

Tessék megnézni — koaliciós lapok irják s bizonyára félhivatalos jelentés alapján, — hogy az alább irt szerencsétlenségek egyikének a *„szakkörök“* a pályaudvar rossz berendezését emlegetik a katasztrófa okául. Hát ki a bünös? Ki az izgató? Ne kutassák, itt van, ehol következik egymásután:

Pozsonyból jelentik: A recsei rendezőpályaudvar és a pozsonyi fiókpályaudvar között az 5281. és 5276. számu tehervonatok ma éjfélután, háromnegyed egy órakor összeütköztek. Nyolc kocsi és az 5281. sz. vonat mozdonya *összezuzódott.* A rakományban is nagy kár történt. *Donner Ferenc fékezőt ma reggel két kocsi között halva találták. Mozgay József vonatvezető sarkcsonttörést szenvedett.* A közlekedés a pozsonyi fiókpályaudvar és a dinamitgyár között szünetel.

Az összeütközés szinhelye borzadalmas látványt nyujt. A kárt százezer koronánál többre becsülik. Debnarik Gyula mozdonyvezetőt azonnal kihallgatták. Megállapitották azt, hogy *komplikált okok forognak fenn.* Ugylátszik, hogy az állomásról korán adták meg azt a jelzést, hogy szabad a pálya, másrészt a mozdonyvezetőnek kötelessége lett volna a váltó előtt megállani, mert látni kellett, hogy egy vasut megy át a váltón. *Szakkörökben kárhoztatják a pályaudvarnak rossz berendezését.*

Debrecenből irják: Halálos végü baleset történt tegnap este hat óra tájban a Sofronyáról Kurtics felé robogó vonaton. Domonkos István békési illetőségü államvasuti fékező *kiesett a fékező-kocsiból és a vonat kerekei alá került, amelyek teljesen szétroncsolták a szerencsétlen embert.* Domonkos holttestét elszállitották Békéscsabára, ahol szülei laknak. A szerencsétlenül járt ember csak 27 éves volt.

Nagyon természetes, hogy a hivatalos vizsgálat eredményeként saját vigyázatlanságot emlegetnek, hogy az özvegyét és árváit elüssék attól a néhány garastól, amit koldusbotra adna nekik a Máv. Arról, hogy Domonkos Istvánt mi csigázta el annyira, hogy a kocsik közé zuhant, hallgatnak. Még szép, hogy a kimerültséget nem magyarázták részegségre.

Miskolcról jelentik: Az itteni állomáson vasuti szerencsétlenség történt, amelynek következtében *Bojtai Albert mozdonyvezető és Balla Sándor fékező életüket vesztették.* A meginditott vizsgálat megállapitotta, hogy *a szerencsétlenség okozója Boritás Béla,* az egyik pótmozdony vezetője volt. Boritás *elaludt a mozdonyon* s igy nem vette észre, hogy a teherkocsik a füleki vágányra futottak be. Igen ám, de a vizsgálat nem állapitotta meg, hogy *miért aludt el Boritás Béla?* Akkor rájött volna, hogy a szerencsétlenség oka nem más volt, mint a Máv.-nak az a rendszere, melylyel az alkalmazottait a teljes kimerülésig nyuzza.

Körmendről táviratozzák: Pontyos Ignác vasuti fékező Porpad és Sárvár között ma éjjel *leesett a vasuti kocsiról és halálra zuzta magát.*

KÜLFÖLD.

Ausztria. Osztrák testvéreink osztálytudatos szervezkedése hatalmas lépéssel haladt ismét előre. Nemrégiben Brünnben a három mozdonyvezető-egyesület értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy valamennyien csatlakoznak osztrák testvérszövetségünkhöz, amely igy az összes osztrák mozdonyvezetőket tagjai közé számithatja.

Bulgária. Bulgáriában két vasutas szervezet van. Az egyik modern irányu és csatlakozott a szakszervezetek központi tanácsához, a másik a modern munkásmozgalomtól távol tartja magát és kormánypárti vizeken evez. (Körülbelül ugy, mint nálunk Magyarországon a Szentkoronás Szövetség.) Ennek a mamelukszervezetnek valami Moskorov nevü politikus az elnöke. (A bolgár Batthyány!) A vasutas szervezetek nemzetközi szövetsége arra figyelmezteti az összes szervezett vasutasokat, hogy a Moskorov vezetése alatt álló bolgár vasutas szövetséggel tagadjanak meg minden közösséget és érintkezésbe se lépjenek vele.

Svájc. A svájci szövetségi (állami) vasutak összes alkalmazottai tagjai a szervezetnek. Ennek következtében a vasut igazgatóságát békés uton egyre-másra kényszeritik jelentékeny engedményekre. Mint nekünk *Bernből,* Svájc fővárosából jelentik, a vasutak igazgatósága október 20-ikán tartott ülésében elhatározta, hogy *minden* munkásnak évenkint egy heti szabadságot ad a keresetük épségben hagyása mellett.

Ki kell emelnünk, hogy ezt a heti szabadságot a svájci vasutak kivétel nélkül minden munkásnak megadják és nem kötik semmiféle feltételhez, amely — mint a magyar példa mutatja — csak arra lehet jó, hogy megfossza a munkások óriási többségét ettől a kedvezménytől. Csak azt kötötte ki a vasutak igazgatósága, hogy a szolgálati főnökségek minden egyes munkásnál maguk állapithassák meg a szabadság idejét. Ezzel azt akarják megakadályozni, hogy esetleg egy szolgálati beosztás munkásai egyszerre vegyék ki valamennyien a szabadságukat.

Kimondta azonkivül az igazgatóság, hogy jövő évi január 1-től kezdve minden szolgálati helyen a jelenleg tiz órai munkaidőt leszállitja *kilenc órára,* vagyis heti 54 órára. De kimondta azt is, hogy *a munkaidő leszállitása dacára a kereset ne csorbuljon.*

Ezen célból a munkabéreket (*alapbéreket*) fölemelte és a munkásokat három osztályba sorozva, a legkisebb és legnagyobb órabéreket a következőkben állapitotta meg:

	Legkisebb órabér	Legnagyobb órabér
I. osztály . . .	53 fillér	83 fillér.
II. „ . . .	46 „	65 „
III. „ . . .	43 „	54 „

E szerint a svájci vasutaknál a munkások legkisebb napibére 3 korona 84 fillér, a legnagyobb 7 korona 47 fillér. A Máv. és a többi magyar vasut tanulhatna a svájci vasutaktól!

Az elfogadható reformok mellett olyanokat is csinált a svájci vasutak igazgatósága, amelyek miatt könnyen éles harc támadhat közte és az alkalmazottak között. A nyugdij- és segélypénztár alapszabályait olyanformán módositotta, hogy az alkalmazottak önkormányzatát csorbitotta. Ha az alkalmazottak szövetsége által tett javaslatokat a módositás tárgyában az igazgatóság elveti, a legkeményebb küzdelem várható.

Angolország. Angolországnak összesen mintegy félmillió vasuti alkalmazottja van, akiknek mintegy fele céltudatosan szervezett. Az angol vasuti alkalmazottak erélyes mozgalmat inditottak szolgálati és fizetési viszonyaik javitása érdekében. A nagyobb vasuttársaságok igazgatóságai nemsokára országos értekezletet tartanak, hogy az őket közösen érdeklő ügyeket megvitassák. Ez elé az országos értekezlet elé a vasuti hivatalnokok emlékirattal fordultak, amelyben 10—15 százalékos fizetésemelést és a 8 órai szolgálati időt kérik.

A szervezett munkások szava.

A villamos sztrájk idején a szervezett külső munkások nemcsak rokonszenvvel, hanem a támogatás minden nemével siettek segitségükre az igazaikért harcoló villamosoknak. Amikor pedig a küzdelmet gróf *Batthyányi* Tivadar árulása és a rendőrség erőszaka agyonfojtotta, a szervezett szociáldemokrata munkásság pénteken este két hatalmas népgyülésen foglalt állást a sztrájk eseményeihez.

A két népgyülésről, amelyen összesen több, mint tizezer ember, közötte igen sok vasutas és villamos alkalmazott vett részt, alábbiakban részletesebben számolunk be, mert a vasutasokat is fölötte érdekli.

Az egyik népgyülésen, amelyen több mint 6000 ember vett részt, a Dob-utca 77. sz. a. Szabó-féle vendéglőben tartották meg. A gyülés elnökéül *Alpári* Gyulát, jegyzőjéül *Farkas* Izort választották meg. A napirendhez elsőnek *Klárik* Ferenc szólt, aki egyebek között ezeket mondotta:

Hétezer munkástestvérünk a nemzeti kormány jelszavaival, nótáival és zászlóival indult harcba, hogy emberséges megélhetést, kevesebb munkaidőt és több kenyeret szerezhessen magának és övéinek. Harcba lépett azonban a milliomos társaságok kizsákmányoló bandája is. Az alkalmazottak harca a kenyérért, a társaságok harca még több millióért, még nagyobb profitért folyt. Hogy hol az igazság, itélje meg a tisztelt népgyülés. (Nagy zaj. Fölkiáltások: Rablók! Bitangok!)

A villamos alkalmazottakat nem a „lelketlen szocialista izgatók", nem a „hazátlan agitátorok" vitték a harcba, hanem kergette őket a nyomorúság, a gyomor, a rabszolgasors! Mikor dolgoztak se igen volt mit enniök és hogy a szentkoronás szövetség (Óriási nagy zaj. „Le vele!" Hosszantartó zaj. Az ügyeletes rendőrtanácsos inti a szónokot, hogy a koronáról tisztelettel nyilatkozzék. Megmagyarázzák neki, hogy nem a Koronáról van szó, hanem a szentkoronás szövetségről) s hogy a szentkoronás szövetség a szépszakállu gróf utján (Óriási zaj. Le az árulóval!) magához csalogatta őket, a szegény rabszolgák azt hitték, ütött a megváltás órája. Fölöttük állt nemtőként a szépszakállu gróf, a nemzeti kormány, (Le vele!) Darányi Ignác (Hosszantartó derültség), a szegény emberek tehát beszereztek egy-két nemzeti zászlót, rágyujtottak a „Kossuth Lajos azt üzente"-re és kivonultak a sztrájktanyára, hogy no most már szeretnék azt a Jellineket látni, akit a fenti urak pártfogásával maguk alá nem gyürnek! Másnap már látták ezt a Jellineket, — de nem látták sehol a grófot . . . (Óriási derültség.)

Minden összefogott ellenük. A főváros hatósága a füle botját sem mozgatta a sztrájk idején, holott kötelessége lett volna ellenőrizni, vajjon a társaságok megtartják-e előirt kötelezettségeiket. A főváros hatósága ezzel tartozott volna adófizető közönségének, de persze, nem szent előttük a polgárság testi épsége, vére, élete, de szent előttük az aranyborju. Győzött a tőke ebben a rabszolgaharcban s most diadalmas tort ül a legyőzöttek felett. A civilizálatlan népek harcában is van példa, hogy szinte törvény, meg nem alázni a legyőzötteket. A kizsákmányoló banda nem ismeri a könyörületet. Százakat elbocsájt, reverzálist szed, a szerzett jogokat megsemmisiti s még sulyosabbá teszi a rabszolgajármot, mint eddig. Tanulhat ebből mindenki. Egy utja van a nép boldogulásának: Éljen a nemzetközi forradalmi szociáldemokrácia!

Ezután, nagy tapssal fogadva, dr. *Landler* Jenő a villamos sztrájkbizottság volt elnöke állott föl szólásra, aki folytonos helyeslés közben a következőket fejtette ki:

„A grófról sem önmaga, sem a megfizetett sajtó, sem a szónoklat, amit önmagáról tartott, nem fogja lemosni *az árulás bélyegét.* Igenis, az utolsó percig *ő szitotta a sztrájkot* s a döntő pillanatban rutul cserbenhagyta azt.

Szemptember 20-án, mikor az emlékezetes központi vezetőségi gyülés volt, többen hangsulyozták, hogy taktikai okokból nem kellene folyton a sztrájkkal fenyegetődzni, vagy megforditva folyton emlegetni, hogy nem sztrájkolunk. Erre a nemes gróf ezt mondta:

— Én nem mondom, hogy sztrájkoljanak, de azt sem mondom, hogy ne sztrájkoljanak.

Hát hogyha ez nem biztatás, akkor mi ez? Egy gróf ajkáról ez annyi, mintha én azt mondanám, hogy gyerünk és kiáltsuk ki a forradalmat. Legalább az arány az. (Ugy van! Igaz!)

Mikor október 25-én ismét gyülést tartottunk és utána a grófnak üdvözlő sürgönyt küldtünk (Óriási derültség), ezt válaszolta:

„Kötelességemnek tartom, hogy én és a vezetésem alatt álló szövetség minden megengedhető eszközzel támogassuk a villamos kartársak ügyét".

Hát a „minden megengedhető eszköz"-ben talán a sztrájkot nem lehet beleérteni?

Mikor a sztrájk már a levegőben lógott, felkerestem a grófot és miután előadtam a dolgokat, a következő — tanukkal igazolható — választ kaptam:

— Én, mint gróf Batthyány, nem tehetem, hogy közéjük álljak, — de csak mondják ki a sztrájkot — én ott leszek.

Hát hol volt? (Óriási derültség.) Enyhitő körülménynek tudható be... (Egy hang: *„Hogy hülye!"* Leirhatatlan, hosszantartó derültség és taps), amit a nemes gróf a sztrájkolók táborában, mikor sok unszólásra mégis megjelent, mondott:

— Hogy magukkal érzek, láthatják abból is, hogy én, mint 7500 hold ura, mégis éjjel 4 órakor megjelenek itt Önök között.... (Zajos derültség.)

A sztrájk előtt azt is mondotta, hogy a harco-

lókat a végletekig segiteni fogja, ugy is mint gróf, ugy is mint politikus.

Hét napja, hogy a harc kitört. Telefonáltam a grófnak és szemére vetettem, hogy mindezek után mégis csak gyalázat, hogy igy cserben hagy minket! Legalább anyagilag támogasson valahogy! Lám, a munkástestvérek garasaikat rakták össze számunkra.

A nemes gróf igy felelt:

— Helyes. Jól van. Majd intézkedni fogok.

De a kagylót rögtön lecsapta. (Egy hang: „Hiszen intézkedett! Kimentek a rendőrök és a huszárok. . . .“)

Megjegyzem, hogy a harc, melyet a biztos diadal kecsegtetett, ott vált bizonytalanná, mikor a gróf megjelent a sztrájktanyán és a fenti szavaival retirádát fujt. Ez éjjel háromszáz emberünk elszökött.

A szónok ezután részletesen rátér annak bizonyitására, hogy a munkásság mennyit köszönhet a szociáldemokráciának.

*

A Baross-utca 45. szám alatti vendéglő kertjében tartották meg a másik népgyülést. Elnöknek *Varga* Ferencet, jegyzőnek *Fazekas* Ignácot választották meg. Az első szónok *Kiss* Miklós volt. Hangoztatta, hogy a munkásság az ő harcában egyedül áll, azt semmi szépszakállu gróf őszintén nem támogatja, — azért a munkásság csak a szociáldemokrata osztálytudatos szervezkedéssel érhet célt. Ezután az előadó rátért a fővárosi tanács viselkedésére. A főváros ahelyett, hogy 6000-nyi sztrájkoló jogos érdekeit és a közönség közbiztonságát védte volna meg, Hövös és Jellinekék segitségére sietett. (Nagy zaj.) Abban a reményben zárja be beszédét, hogy ez a példa bizonyára megmutatta a vasutasmunkásságnak, hogy ki mellé kell állania.

Utána *Kállai* Jenő villamos-alkalmazott beszélt, aki kijelentette az összes villamos-vasutasok nevében, hogy ez a harc kiábránditotta őket a hazafias hóbortból s valamennyien csatlakoznak az osztálytudatosan szervezett munkásséghoz.

Bálint István szólt még, mire a népgyülés egyhangulag elfogadta a határozati javaslatot, mely szerint örömmel látják az öntudatos villamos-munkásságot a szervezett munkásság táborában.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

A szövetség központjának telefonszáma 76—01.

Felhivás az északi főműhely munkásaihoz! Igazán csodálatba ejt bennünket az a közönyösség, amelyet az északi főműhely munkássága tanusit a helyicsoport irányában. Munkások! Ne higyjétek azt, hogy ha lefizettétek a havi járulékot, már eleget tettetek azon kötelezettségnek, amelylyel tartoztok magatoknak, családjaitoknak és mindazoknak, kik ugyanazon kinnal, verejtékkel huzzák a mindennapi igát a kenyérért, a megélhetésért.

Munkások! Erkölcsi kötelességtek a szervezet nehéz, de magasztos munkáját nemcsak anyagilag, hanem szellemileg is támogatni. Mi nem vagyunk szentkoronások, nekünk nem elég, ha a tag befizeti tagdiját, nekünk öntudatos tagokra van szükségünk, akik tisztában legyenek azzal, hogy az a tagdij, melyet a szájuktól vonnak el, valamikor talán még nekünk is, de ha nekünk nem, akkor gyermekeinknek egy nagyobb darab kenyeret biztosit.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének, mint mindenütt, ugy az északi főműhelyben is megalakult a helyicsoportja, hogy a tagok esténként összejőve, eszmecserét folytatva, egymást felvilágositva, hirlapokból, tudományos, szórakoztató folyóiratokból pótolják azt, amit a mai társadalom megvont tőlük, a legnagyobb kincset, a legnagyobb hatalmat: a tudományt.

Tagtársak! Az északi főműhely helyicsoportjának vezetősége felkéri tagjait, hogy a felolvasásokon minél nagyobb számmal jelenjenek meg és az ott hallottakat minél szélesebb körben terjesszék és soha meg nem szünő agitációval iparkodjanak a szervezetet megerősiteni.

Munkások, a ti második otthonotok a helyicsoport helyisége. A ti első otthonotokban a testetek nyer táplálékot, a másodikban pedig szellemetek táplálkozik.

A felolvasásokra elvárunk benneteket!

A helyicsoport helyisége: X., Hungária-körut 289. szám. *Budapest északi főműhelyi helyicsoport.*

Felhivás a Tarcal és környékén lakó vasuti munkásokhoz! Értesitjük a tagtársakat és az érdekelteket, hogy folyó hó 11-én, vasárnap délután 2 órakor Tarcalon *Szita József tagtárs lakásán*

nyilvános gyülést

tartunk. Kérjük az érdekeltek tömeges megjelenését.

A helyicsoportok közleményei.

Kolozsvár. A kolozsvári helyicsoport a Ferencz József-ut 63. szám alatti „Összhang“-egyletben október hó 10-én *taggyülést* tart. Napirend: Az emlékirat felolvasása.

Gyoma. A gyomai helyicsoport rendes *közgyülését* folyó hó 18-án, este 6 órától 8 óráig tartja meg és felhivja az összes tagokat, hogy a közgyülésen jelenjenek meg. A gyülés a vasuti Klein-vendéglő helyiségében lesz.

Nyiregyháza. Folyó hó 11-én, vasárnap délután 2 órakor a nyiregyházi helyicsoport *taggyülést* tart. Kérjük a tagtársak tömeges megjelenését. *A vezetőség.*

Piski. A piskii helyicsoport tagjait felkéri a vezetőség, hogy pontos lakcimüket szíveskedjenek a helyicsoport elnökségének sürgősen bejelenteni.

Szombathely. A szombathelyi helyicsoport vezetősége felkéri a szombathelyi és vidéke összes tagtársakat, hogy a folyó hó 18-án, vasárnap délelőtt tartandó *taggyülésen* pontosan jelenjenek meg. A helybeli tagok pedig felkéretnek, hogy az e hó 15-én, este 8 órakor, az egyleti helyiségben tartandó értekezleten szíveskedjenek megjelenni.

Veszteségünk. *Aradról* is gyászhirt kaptunk. *Kollár* József fütőházi munkástársunk a mult hó végén meghalt. Az elhunyt derék, lelkes tagja volt Szövetségünknek. Október hó 31-én megtartott temetésén a Szövetség nevében *Mohai* István tagtársunk, az aradi helyicsoport elnöke, tartott megható beszédet. A ravatalra a fütőházi munkások és külön az aradi helyicsoport helyezett el egy-egy koszorut. A gyásztudósitással egyidőben érkezett be hozzánk *Kollár* József özvegyének levele, amelyben hálás köszönetet mond azoknak a munkástársaknak, akik a fájdalom keserü napjait őszinte részvétükkel enyhitették.

A budapesti déli helyicsoportot máris veszteség érte. *Hires* Károly 42 éves munkástársunk, mult hó 29-én, hosszas szenvedés után, meghalt. Hires Károly kezdettől fogva hü katonája ás harcosa volt helyicsoportunknak. Temetésén három küldöttel volt képviselve helyicsoportunk és egy szép koszorut helyeztünk felejthetetlen munkástársunk ravatalára.

Báttaszékről jelentik, hogy *Krem* Alajos pályaelőmunkás, Szövetségünk odaadó, hü tagja, nov. hó 3-án meghalt. Báttaszéki befizetőhelyünk szép koszorut helyezett elhunyt tagtársunk koporsójára.

Köszönetnyilvánitás. Hálásan és szeretetteljesen köszönöm a piskii mühelyben dolgozó munkástársaimnak és feljebbvalóimnak, hogy mult hó 25-én, megboldogult feleségem temetésén résztvettek. Különösen köszönetet mondok az V. oszt. munkásainak, akik koszorut helyeztek a drága halott koporsójára. *Fellner Lajos*, lakatos.

Köszönetnyilvánitás. Mindazon munkástársaim, kik hosszu betegségem alatt rossz anyagi helyzetemen segiteni iparkodtak, fogadják ezuton a legőszintébb köszönetemet. Munkástársi üdvözlettel *Bifl Ágoston*, rézmüves, szolnoki mühely.

Nyugtázások.

Kecskemét. A szerencsétlenül járt *Székely* Lajos özvegye részére a következő adományok folytak be: Zsilka István —.30, Czentgráf Adolf —.30, Andrekovics József —.20, Morvai Szilveszter —,20, Kriskó Antal —.10, Zsilka Ferenc —.30, Fodor György —.20, Szabó József —.20. Torma Pál —.10, Farkas István —.20, Mohella Károly —.10, Nagy István —.10, Tóth Pál —.10, Molnár Ferenc —.20, Kovács Vendel —.10, Vetró Sándor —.20. Vetró János —.20, Rehák Antal —.40, Kátai Imre —.20, Seiber József —.20, Zelei János —.20, Csajkás József —.20, Mucsi Antal —.10, Szlávik Ferenc —.20, Farkas Erzsébet —.30 kor. A helyi csoport kiegészitette öt koronára és rendeltetési helyére juttatta.

A helyi csoport javára rendezett fillér-estélyen október 28-án felülfizettek: Farkas István —.10, Zsigmond Libor —.20, Andrekovics József —.20, Kalán Sándor 1.—, Czentgráf Adolf —.70, Fodor György —.20, Szabó József —.20, Zsilka István —.80, Zsilka Etelka 1.—, Szlávik Ferenc —.10, ifj. Szlávik Ferenc —.10, özv. Dékán Mihályné —.80, Zsilka Ferenc —.70, Molnár Miklós —.70, Kriskó Antal —.40, Sándor István 1.—, Zsilka Etelka virágból 2.54, Farkas István a ruhatárból 2.82 korona. A szives adakozóknak és közreműködőknek ezuton is köszönetet mond

a csoport vezetősége.

Munkács. A következők adakoztak *Kibli* György elhunyt munkástársunk özvegyének és árváinak a támogatására: Zsiros Gyula 1.—, Ungvári Gábor —.40, Magyary Gáspár —.60, Kecskés Sándor 1.—, Singlárszky József —.60, ifj. Szabó János —.40, Kiss Gyula —.20, Ulinecz Mihály —.20, Orosz Ferenc —.40, Fralka György —.40, Hudák Mihály 1.—, Kopjáry Sándor 1.—, Palágyi Ferenc —.40, Fedeles Demeter —.30, Rónai László 1.—, Derkács György —.60, Csonka Károly —.20, Uray György —.20, Kiss József —.40, Kázsmér János —.50, Tóth Miklós —.40, Ortmann József —.20, Oláh Ferenc 1.—, Hajnal Ferenc 1.—, Tornay Alajos —.40, Brekovszky András —.20, Tüdős Albert —.40, id. Szabó János —.40, Váradi Ferenc —.20, Szabó József —.40, Láver Ferenc —.20, Fitász János —.20, Szmreköszky István —.20, Tar Ignác —.20, Gáspár Mihály —.40, Tar György —.40, Zsigmond Ferenc —.40, Pap András —.20, Szklenicska N. —.20, Tóth József I. —.20, Tyukodi Kálmán —.40, Mihalik N. —.40, Rappaport Hermann —.40, Forzán Vaszily —.20, Forzán Fedor —.20, Cseketa N. —.20, Hafnetz —.20, Sass József —.20, Bimba Sándor —.40. Logajda N. —.40, Tóth István —.60, Tóth József II. —.40, Tar Márton —.20, Klemba Mihály —.40. Zsigmond Gyula —.40, Ladányi Antal —.40, Vass Lajos —.40, Badar István —.20, Papp József 1.—, Szalontai József —.40, Fodor József —.20, Hájas András —.20, Hajdu János —.20.

Összesen 27 korona 40 fillér gyült össze, mely összeget rendeltetési helyére juttattuk.

A hátramaradt családtagok e helyen mondanak köszönetet a jószivü adakozóknak.

Kisujszállás. A kisujszállási helyicsoport által rendezett, fényesen sikerült mulatságon fölülfizettek: Rik Dániel 2.60, Oláh István —.50, Api Albert —.80, Szőke Atilla —.40, Német Dezső —.80, Szilágyi Sándor —.60, Mangler Gyula —.20, Kiss Gábor —.20, Rucskoji Andor —.60 kor. A fölülfizetéseket ezuton köszönettel nyugtázzuk.

LEVELEZÉS.

Dombovár. (*Fütőház.*) Mint mindenütt, ugy Dombováron is a munka reggel 6 órakor kezdődik. Hogy a munkás munkahelyére érjen, a legtöbbjének már reggel fél 5 órakor talpon kell lennie. Mert éhbéréből nem bérelhet a városban lakást, hanem a környékbeli falvakban, tanyákon és a város legszélső részén huzódik meg. Hogy a munka helyén pontosan megjelenhessék, reggelijét, azt a darab kenyerét, otthon nem költheti, hanem munkaközben. Ámde a fütőházi főnök eltiltotta, *hogy a munkások munkaközben egyenek.* Igy szeptember hó 26-án a fütőházi főnök meglátta, hogy néhány munkás a zsebébe nyul olykor, onnan egy falat kenyeret vesz ki, azt a szájába dugja és tovább dolgozik. A főnök e miatt iszonyu dühbe jött és a munkásokat durva kifejezésekkel illette.

Most a munkások, mert reggelizniök kell, *az árnyékszékbe rejtőznek és ott költik el a reggelijüket.*

Igen, tekintetes Igazgatóság, a dombovári munkások a XX-ik században, a nemzeti kormány uralma alatt, Kossuth Lajos, a nagy szabadsághős fiának minisztersége alatt az árnyékszékben reggeliznek, csak azért, mert Radó Salamon ur gyülöli a munkásokat.

A 8 napi szabadságot nem adja meg. Ha a munkás hivatkozni mer az igazgatóság rendeletére, azt mondja: „Majd ha én adom meg a szabadságot, akkor kap és nem akkor, ha az igazgatóság adja“.

Kérjük az igazgatóságot, vizsgálja meg a dombovári fütőházi állapotot. Hallgassa meg a munkásokat is, de külön, és meglepő dolgoknak fog nyomára jönni.

Fiume. (*A mühely denunciánsa.*) Denunciánsról szól az ének, a neve *Godecz.* Amely munkásnak az arca nem tetszik neki, minden ok nélkül panaszra viszi a főnökhöz, ahol annyira behizelegte magát, hogy a főnök kihallgatás nélkül is alaposan leszidja vagy megbünteti a bepanaszolt munkást.

Ez az alak csoportvezető az itteni mühelyben és miután a munkában használhatatlan, árulással szerez magának protekciót és saját munkástársainak hátrányára és kárára előretolja magát. A főnök feltétlen hitelt ad áruló szavainak. Többek közt még azt is kijelentette, hogy főtörekvése odairányul, hogy a *Munkás-szövetség tagjait kiléptesse* a szövetségből.

Most csak a lapunk utján hozzuk nyilvánosságra ennek a jeles firmának a dolgait. Ha ez nem használ, tudunk mi más fegyvert is használni.

Szombathely. (*A mühely basája.*) Ugyan kiről lenne szó, nem másról, mint a mühely basájáról, akiről már néhányszor irtunk ezen a helyen.

Ez a munkásnyuzó nagyon sok munkást elkeseritett, amióta a keresztvizet megkapta. Most pedig egész magánkivüli állapotban van, amióta szervezett munkások vannak. Napról-napra megmutatja, hogy ő képes a munkás szájából kivenni a kenyeret. Szeptember hóban az V. oszt. napszámosok kegyetlenül belettek csapva. Szeptember 24-én az utalványokat elkobozták tőlük. Rudnyák müvezető kezeli a napszámos csoportot, az utalvány megirása után nem a térmesternek adta vissza az utalványt, hanem az V. oszt. mérnökének. A mérnök fogta és felvitte maga a számosztályba, anélkül, *hogy a csoport tudta volna, hogy az utalványokon mennyi pénz áll.* Ez ellen az összes napszámosok kikeltek és tiszteletüket tették *Steiner* mérnöknél, aki azzal védekezett, hogy ő tévedésből tette. A munkásságot lecsillapitották s megigérték nekik, hogy október hónapban mindent helyrehoznak. Mi lett az október 25-iki számolással? A munkások megkapták a rendes dijat mindenről, de mire a kereseti bárcát a kezükhez kapták *s a kitüntetett összeget mindegyikén összeadták, 189 korona hiányzott a leadott pénzükből.*

Munkástársaink ez ellen nem tettek, a mérnöknél voltak, aki kijelentette, hogy ő nem tehet róla, menjenek a főnökhöz. Munkástársaink azonnal észretértek, hogy ki itt a főcinkos? De tudják, hogy egy durva, csiszolatlan ember elejbé hiába mennek, mert amit kapnak tőle, sokkal rosszabbul esik nekik, mintha 189 korona helyet még 189 koronát elvesztenének. A munkaár jobban le lesz rántva, csak rajta, legalább a szocialisták tábora maholnapra szaporodik.

Hogy a mühelyfőnök felsőbbségtől volna meghatalmazva a munkásnyuzásra, azt mi nem tudjuk. Erre feleljen az igazgatóság azzal, hogy inditson vizsgálatot, mert ha igy megy, nem állunk jót semmiért sem.

Vagy talán amit Nádos ur a munkások keserves keresetéből lenynz, abból sirkeritést akar csináltatni az elhalt munkástársaknak?

Hát *Szőnye* munkással mi lesz? Ez az V. oszt. munkásokkal van elszámolva utalvány nélkül. Nyáron át a főnök kertjében dolgozik és az ebédlőt tisztogatja. Az ebédlőért kapott a csoport 25 koronát. *Hát a csoport köteles megkeresni a Szőnye napibérét?* Most meg már 3 hó óta Pamper irodaszolgát helyettesiti *és most egy fillért sem számolnak el érte.* Ez nem az igazság, hanem izgatás. Mikor csukják be ezeket az izgatókat?

Sáp. (*Hogyan gondolkozik Gyarmati uram?*) Van itten valami *Gyarmati* nevü asztalos, aki a szövetségünkbe belépő uj tagok egyikének azt mondotta:

— *Jobb lett volna, ha a sárba dobtad volna azt a pénzt, amit beiratásképpen befizettél.*

A másiknak pedig azt mondotta:

— *Nincsen annak semmi haszna. Minek fizettek, jobb lenne azt meginni.*

Ennek az asztalos urnak három-négy gyermeke dolgozik itten és várják mozgó- vagy pályaőri alkalmazásukat és ő maga a nyáron az osztálymérnök ur előtt *levett kalappal majdnem térdrehullva könyörgött,* hogy 3 korona 20 fillér napi bérét emelje fel 3 korona 60 fillérre, amit meg is kapott. Talán azért oly elbizakodott. Arra a felkérésünkre, hogy lépjen be szövetségünkbe, mindig azzal felel, hogy nincsen annak semmi haszna.

Különben arra a tapasztalatra jöttünk, hogy a tisztelt asztalos ur nagyon kétszinü, a püspökladányi helyicsoport alakitásakor a legnagyobb buzgalmat tanusitotta. *Meg is választottuk gyülésvezető elnöknek.* Ez a nagy buzgalom csak arra mutatott, hogy szerette a kiküldött szónokokat kihallgatni és azt mondotta, hogy mind jó volna az, amit ott hallott, csakhogy mikor lesz az. Ezért nem érdemes fizetni. *Ha megadják másnak a napibér-javitást, akkor ő is csak megkapja.* Igy gondolkozik Gyarmati uram. Ha nem volna olyan szomoru, mint amilyen, hát igazán nevetni vagy boszankodni kellene az ilyen bárgyu emberen.

Ujvidék. (*A fekete rabszolgák.*) Ujvidéken négy szénmunkás van, akik olyan ázsiai elbánásban részesülnek, hogy bátran ellehet rájuk mondani, hogy valóságos *fekete rabszolgái* a Máv.-nak. Ezeknek az embereknek igazi pokol a helyzetük. A munkájuk kezdődik néha reggel 4 órakor, néha 6 órakor. A reggelizési időről csak annyit tudnak, *hogy annak el kell bujni, aki reggelizni akar.* Azután következik ismét az az embertölő hajrá; mire eljön az ebéd ideje, már akkorra elfáradtak, ugy hogy ha idejük volna is, nem birnának enni, mert oly piszkos munkát végeznek, hogy minden ruházatuk, kezük és arcuk csupa korom meg olaj.

Olyan helyiség pedig nem létezik, *ahol legalább a kezeiket megmoshatnák,* de idejük sincs, mert akkora már van mozdonyszerelés, ami mindig nagyon sürgős, ugy hogy az ebédjüket is csak sietve és piszokban kell, de gyorsan elkölteniök. Aztán ismét kezdődik a hajrá, *amely eltart rendes körülmények között 9 óráig,* de legtöbbször még tovább is. Ezen idő alatt kell nekik még a körülbelül 40 érkező és induló mozdonyok után hátramaradt salakot kihordani, ami a kocsisorok alatt bujkálva történik. A fütőház tisztántartása is az ő kötelességük. És mindezekért *2 korona 20 fillér* napidij jár. Ha egyik vagy másik panaszra megy, rendesen azt kapják feleletül, hogy eddig is igy volt, akinek nem tetszik, az elmehet. No, lesz tán ez másként is.

Szolnok. (*Vizet az öregnek!*) A napokban történt ez a különös eset. Egyikmunkástársunk nyolc napi szabadságot kapott. A szabadság megkezdése előtt bekopogtat a szertár főnökhöz és jelenti, hogy szabadságra megy. A főnök tudomásul veszi és meghagyja, hogy jelentkezzék a térmesternél is a helyettesités irányában. Munkástársunk keresi a térmestert, az nincs sehol; jelentkezik a szertári fölvigyázónál és aztán ballag haza, hogy utra keljen; alig ért haza, ott terem egy munkás és hivja, hogy rögtön menjen a szertárfőnök ur elé. Elmegy.

— Jelentkezett maga, mikor elment?

— Igen.

— Hol?

— A főnök urnál.

— Az nekem nem elég. Miért nem jelentkezett *Montberger* szertár-fölvigyázónál?

Nem vagyok ma szolgálatban s igy nem szükséges, hogy az ujszolnoki fütőházba kimenjek, mert akkor a vonatról is lemaradnék.

Erre felugrik a főnök ur. Az asztalt veri, majd az ajtónak rohan, becsukja és őrjöngve orditozik, neki rohanván amuló-bámuló munkástársunknak, aki igen megijedhetett, mert őrülttel nem igen jó egy szobában lenni. A főnök uron kitört a düh.

— *Az anyád istenit, felpofozlak, s . . . be ruglak* — sikoltozta nagy toporzékolás közben.

Mikor azt megunta, kinyitotta az ajtót, kiszaladt, megint bezárta az ajtót és *csendőrökért kiabált.* Csendőrök nem jöttek, mire elszaladt két szertári munkásért, akiket behozta az irodába és megparancsolta nekik, hogy dobják ki munkástársunkat. A munkások nem fogadtak szót. Ők ugyanis napibéresek, hát nem akartak ilyen egyezményes munkába avatkozni. Erre munkástársunk ott hagyta a furcsa betegségben szenvedő embert és elment szabadságra.

Csak mikor hazajött, akkor tudta meg, hogy az egész komédia okozója *Montberger* szertári felügyelő volt, aki árulkodott munkástársunkra, s akinek szörnyen fájt az, hogy munkástársunk az elutazás előtt nem ment hozzá kézcsókra. Ezért ugratta ároknak a főnököt, aki pedig ott is ugrik, ahol árok nincs.

Kolozsvár. (*Halmos József urnak.*) Válasz ez az „*Összhang*"-ban tett megjegyzéseire. Ön, mint veszüsk észre, szereplési viszketegségben szenved. Szövetségünk nem szokott ok nélkül senkit meghurcolni; de az Ön utóbbi viselkedése arra kényszeritett minket, hogy ez esetben ne tegyünk kivételt, bármilyen rangfokozatban legyen is „*tetszik tudni*". Ismételten figyelmeztetjük, hogy hagyjon fel munkástársaink rágalmazásával, mert ez nem „*rangjához illő*" dolog. Valakiről valótlant állitani aljas rágalom, ez csak gyáva embernek szokása. Ha szövetségünk bármely tagját sérti, 20.000 embert sért, „*akár milyen ribanc ember*" is az illető az Önök szemében. Ki szelet vet, vihart arat, „*tetszik tudni*". Azon kijelentésére, hogy „*csak azért is szövetségünk ellen küzd*", mi csak azért is megkérdezzük az igazgatóságot, hogy van-e szüksége oly altisztre, kinek munkáját távolléte alatt egy mühelyi segédmunkás végzi, vagy pedig felhatalmazta-e Önt az igazgatóság arra, hogy igéretet tegyen azon tagoknak, melyeket Ön a Szentkorona Szövetségnek gyüjt, hogy *fizetésrendezés esetén előnyben fognak részesülni?* Kérjük tehát még egyszer, hogy tisztességes viselkedést tanusitson tagjainkkal szemben, hogy „*rangjához*" mérten Önt tisztelhessék. Ha pedig valaki ellen kifogása van, tessék az illetővel szemben személyesen kifejezést adni nézetének. Azt nem irigyeljük, ha tagokat gyüjt a Szentkoronás Szövetségnek, mert erre csak kétféle ember hapható, t. i. aki nagyon buta vagy aki munkástársai rovására akar meg nem érdemelt előnyökhöz jutni. Mi tőlunk hadd hulljon a férgese! *A kolozsvári helyicsoport.*

Szombathely. (*Dv. hordárok hóhéra.*) A déli vasuti hordárok a végsőig el vannak keseredve. Van náluk egy *Wirth* nevü raktárnok. Ez a szegény fajankó *folyton üldözi és szidja a munkást.* Azt mondja nekik, nem érdemlik meg, hogy a vasut fizesse őket. Ahol a legtöbb nép látja, ott legénykedik. A podgyászhordárok figyelmeztetik a főnökséget, hogy tiltsa meg ennek a szegény Wirthnek, hogy velünk gorombáskodjék, mert kénytelenek lesznek olyan eszközhöz nyulni, ami még Wirth urat is észretériti.

INNEN-ONNAN.

+ A Simplon-alagut veszedelme. Milánóból jelentik: A Simplon-alagut mellékágának a boltozata beomlással fenyeget. Ugy látszik, nem elég erős a fölötte kétezer méter magasságba emelkedő hegytömeg elbirására. A főág is veszedelemben forog; ezt hegycsuszamlás fenyegeti. Azt hiszik, hogy a kőzetek ellenálló képességében ezt a káros változást az a melegvizforrás idézte elő, amelyre a főalagut furása közben bukkantak. A bajon ugy akarnak segiteni, hogy a boltozatot tartó vasgerendákat nagyobb méretüekkel cserélik ki. Az alagutban majdnem elviselhetetlen a hőség, ami rendkivül megnehezíti a munkát.

+ A villamos vasutak profitja. Most teszik közzé a budapesti villamos vasutak a szokásos havi jelentést az üzleti eredményről. Eszerint a budapesti *közuti* vaspályatársaságnak ez évi október hónapban 701.782 korona bevétele volt. Az összes bevétel ez évi január 1-től október 31-ig 7,577.611 korona volt, a mult év hasonló szakában 6,655.519-re rugott. — A budapesti villamos *városi* vasut részvénytársaság vonalain október hónapban összesen 361.856 korona volt a bevétel. Az év január 1-től az összes bevétel 3,841.917 koronára rugott, a mult év hasonló időszakában elért 3,237.759 korona bevétellel szemben. — A Ferencz József *földalatti* villamos vasuton október hónapban 216.752 szállitott személy után összesen 33.616 korona volt a bevétel. Ez év ianuár 1-től 2,757.218 szállitott személy után a bevétel 429.661 koranát tett ki.

A kimutatás szerint a közuti eddig egy millió, a városi pedig hatszázezer koronával több profitot

vágott zsebre, mint a megelőző esztendőben. Hát meggebedtek volna azok az uzsorás tőkepénzesek, ha teljesitették volna agyonsanyargatott alkalmazottaik szerény és jogos kivánságait?!

+ **A vasut nyomorékjai.** Szombathelyről irják: A mult hónapban *két baleset* tötrént. A szombathelyi állomáson Kemény János dv. kocsikapcsoló a kapcsolásnál *az ütközők közzé került,* az életbenmaradásához kevés a remény. — Németh Ferenc dv. kocsikapcsoló tolatás közben szintén megsérült. *A kocsi elütötte.* A kerekek az egyik lábán keresztülmentek, a lábcsont eltörött, ugy hogy a lábát térdben le kellett vágni. Mindkét munkástársunk szervezetünk buzgó tagja.

Szerkesztői Üzenetek.

K. villamos, Budapest. Németországban a a városi ló-, gőzmozdony- és villamos vasutak alkalmazottai a kiállitási vállalatok alkalmazottaival egyetemben egy, az egész birodalomra terjedő nagy szövetséget alkotnak, a „Transportarbeiter-Verband"-ot, amelynek több mint 50.000 tagja van és vagyona meghaladja a félmillió márkát. Ez a szervezet Németország majdnem minden nagyobb városában *eredményes* bérmozgalmakat vitt keresztül. Elnöke a szövetségnek Oswald *Schumann*, aki tagja a nemzetközi szövetségünk központi tanácsának is. A szövetség tagjai mind szociáldemokraták.

Hajduska Sándor, kikötő lakatosnak és mazur táncosnak Szolnok. Önre sok panasz van, és ezuton felhivjuk, hogy Szövetségünket ne piszkolja, különben tapaszt teszünk a szájára. Ami az öt koronát illeti, amelyet inkább a Tiszába akar dobni, minthogy szövetségünknek tagsági dij fejében fizetné, nyilatkozata szerint, mi azt a tanácsot adjuk önnek, hogy inkább ne fizesse a szövetségbe, hanem végezze munkáját ugy, hogy a csapatbeli munkástársainak ne kelljen az ön renyheségét pótolni, csak azért, mert éjszakákat ül a kávéházban és elkártyázza az eszét és pénzét. Ennyit egyelőre, a többi majd jön, ha kell.

Dóri Mihály Kérjük, tudassa velünk cimét, mert különben képtelenek vagyunk valamit tenni a kivánt irányban.

K. p. u. szertár. Bátki szertárfelvigyázó. Arról értesültünk, hogy ön üldözi azon munkástársainkat, kik Szövetségünk érdekében fáradoznak. Figyelmeztetjük, hogy bánjon emberségesen a beosztott munkásokkal. Hisz ön is ember, illő tehát, hogy megbecsülje embertársait. Reméljük, hogy figyelmeztetésünknek meg lesz a kivánt eredménye és felhagy az árulkodással, mert mi is rendelkezünk kellő eszközökkel, hogy azt megtoroljuk.

Zákány. Panaszát, mely a főnök ur ellen irányul, csak ugy vehetjük figyelembe, ha a teljes nevét beküldi a szerkesztőségnek. Névtelenül, vagy csak a név kezdő betüivel ellátott közleményeket figyelmen kivül kell hagynunk, még ha igazságosnak látszik is.

K. Budapest. Mi is észrevettük azt a mulatságos kis hibát. A Batthyány-szövetséget ők is „szent szövetség"-nek csufolják és a saját cimükbe is bevették a szent koronát. Mi köze a tiszteletreméltó közjogi fogalomnak a szervezkedéshez? Komolyan nem szabad egyébként rossz néven venni ezt a szépséghibát, még a napnak is vannak foltjai.

M. F. Debrecen, szertár. A fogadást ön nyerte meg, nem a másik tagtársunk. Igaz, hogy annak az elhunyt tagnak olyan magas volt a tagsági száma, de ez a szám nem jelenti azt, hogy annyi volna a tagunk. Majd lesz, de egyelőre a 20.000 körül tartunk. A magas tagsági szám magyarázata az, hogy a helyicsoportoknak üresen hagytunk egy bizonyos tagsági számot, hogy lehetőleg egyfolytában legyenek a tagjaik számozva. *Ebben a pillanatban* tehát önnek van igaza. A „zsiron miskák" (mint ön jóizüen irja) néhány száz taggal többet számlálnak, mint mi. De ötezer villamos vasutas már kilépett abból a vegyes társaságból, a tagok józanabb része októberben fölmondta a tagságot, a becsületesebbek pedig most, a gróf Batthyány gyalázatos árulása után hagyják ott azt a pellengért, a mi tagjainknak a száma pedig hétről-hétre szaporodik, ugy hogy már e hónap végén mi leszünk a legerősebb szövetség a taglétszámra nézve is. Üdv.

Kiadóhivatali Üzenet.

K. K. Milano. Előfizetése szeptember 30-án lejárt, lapot küldjük. Szövetségbe való belépéshez irja meg születési hely, év, hó, napját, szolgálatba lépés idejét és szolgálati beosztási helyét. Azonkivül beküldendő 60 fillér beiratás, 20 fillér tagdij és 1 korona havi járulék. A lapra azután nem kell előfizetni. Üdvözletét átadtuk K. M.-nek. Üdv.

Értesítés. A „Magyar Vasutas" kiadóhivatalában az alant felsorolt könyvek kaphatók:

Népszava naptár	—.60
Peres ügyekben utmutató	—.60
Weitling: Egy szegény bünös evangéliuma	—.80
Marx: Bérmunka és tőke	—.30
Liebknecht: Mit akar a szociáldemokrácia	—.30
Harrer: Parlamenti választói jog	—.30
Csizmadia: A föld	—.10
Proletárok verseskönyve	—.30
A magyar nép kátéja	—.10
Hol az igazság?	—.10
Miért bukott el a vasutas sztrájk?	—.12
A tizenhármak bünpere	—.50
A csuhások	—.04
Kik a hazaárulók?	—.06
A szociáldemokrácia evangéliuma	—.04
A mi hőseink	—.04
A nép pártja-e a néppárt?	—.04
Szózat a nőkhöz	—.04
Kereszténység és szocializmus	—.04
A szegény ember kenyere	—.04
Alkotmányt Magyarországnak	—.06

Kapható továbbá 30 fillérért a „Jogot a népnek!" feliratu jelvénytü.

Megrendelhető azonkivül kiadóhivatalunkban bármilyen tudományos vagy szépirodalmi munka.

Egyeseknek csak a pénz előleges beküldése ellenében, szervezeteknek leszámolásra is szállithatunk.

Felelős szerkesztő: **Farkas Izor.**

Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, Nyár-utca 1.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

Érvényes 1906. évi október hó 1-től.

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés

Budapest és Wien,

valamint a magyar királyi államvasutak és az azon tul fekvő csatlakozó vasutak alant megnevezett főállomásai között.

8.50		2.10	ind. **Budapest k. p. u.** — érk. (Bruck-Királyhidán át)			1.45	7.10
1.50		6.45	érk. **Wien Stb.** — — ind.			8.50	2.10
7.35		1.50	ind. **Budapest k. p. u.** — érk.			2.10	9.50
3.56		10.17	érk. **Graz Sb.** — — — ind.			5.40	1.10
7.10		3.30	ind. **Budapest k. p. u.** — érk.			12.40	9.10
1.47		10.30	érk. Ruttka — — — ind.			5.59	2.45
.		5.56	„ Breslau — — — ind.			10.05	5.06
.		11.22	„ **Berlin** (Friedrichstr.) ind.			4.39	11.31
7.40		2.15	ind. **Budapest k. p. u.** érk.			1.30	10.10
12.25		7.26	érk. Kassa — — — ind.			8.40	5.05
3.28		.	„ **Csorba** — — — ind.			.	2.19
7.40		2.15	ind. **Budapest k. p. u.** érk.			1.30	10.10
2.53		11.12	érk. Munkács — — ind.			4.08	2.21
10.50		7.29	„ **Lemberg** — — — ind.			6.25	7.30
7.25	2.35	9.15	ind. **Budapest k. p. u.** érk.			1.50	9.35
12.04	6.48	2.24	érk. Debrecen — — ind.			8.57	4.30
2.12	8.49	5.46	„ Szatmár-Németi ind.			6.42	2.16
4.31	.	9.50	„ Máramarossziget ind.			.	11.58
.	.	4.40	„ **Stanislau** — — ind.			.	.
7.25	† Bezár. nov. 15-ig	2.00	ind. **Budapest k. p. u.** érk.			1.10	9.35
12.12		6.54	érk. Arad — — — ind.			8.18	4.16
4.27		11.13	„ Gyulafehérvár — ind.	† Bezár. nov. 15-ig		3.57	11.36
.		†11.30	„ **Bukarest** — — — ind.			†5.00	.
7.25	2.35	9.15	ind. **Budapest k. p. u.** érk.		7.50	1.50	9.35
5.15	10.30	5.53	érk. Kolozsvár — — ind.		11.10	5.23	12.59
.	.	9.20	„ **Bukarest** — — — ind.		8.05	.	.
7.00		3.20	ind. **Budapest k. p. u.** érk.			1.00	10.00
12.20		8.37	érk. Ujvidék — — ind.			7.56	4.29
.		10.38	„ **Belgrád** — — — ind.			5.41	.
8.00		6.50	ind. **Budapest k. p. u.** érk.			8.50	9.05
2.17		1.36	érk. Zágráb m. á. v. — ind.			1.50	2.18
7.55		7.10	„ **Fiume** — — — ind.			8.00	8.10
8.00		3.00	ind. **Budapest k. p. u.** érk.			1.30	9.05
12.48		7.32	érk. **Pécs** — — — — ind.			8.22	3.44
	3.20		ind. **Budapest k. p. u.** érk.			1.00	
	6.36		érk. Szabadka — — ind.			9.51	
	11.50		„ Bosna-Brod — ind.			3.55	
	9.30		„ **Sarajevo** — — — ind.			6.34	
	10.31		„ **Gravosa** — — — ind.			5.45	
8.00	3.00	5.15	ind. **Budapest ny. p. u.** — érk.		1.40	7.00	9.05
12.06	7.00	9.15	„ **Wien Stb.** (Marcheggen át) érk.		9.05	3.00	5.00
1.06	7.55	.	érk. **Wien Nb.** ind.		8.00	2.25	.
7.40		6.55	ind. **Budapest ny. p. u.** érk.			9.25	9.45
1.33		12.24	érk. Zsolna — — — ind.			3.46	3.14
10.35		5.56	„ Breslau — — — ind.			10.05	6.10
5.26		11.22	„ **Berlin** (Friedrichstr.) ind.			4.39	11.31
9.40	2.25	10.10	ind. **Budapest ny. p. u.** érk.			1.15	6.30
2.35	8.00	5.20	érk. Temesvár-Józsefv. — ind.			7.50	1.22
6.30	11.40	5.40	„ **Bukarest** — — — ind.			5.55	10.25

Közvetlen vonatösszeköttetés

Páris—Ostende—Wien—Budapest—Belgrád—Sófia és Konstantinápoly (illetve Orsova—Bukarest—Constanza és Konstantinápoly) között.

Marcheggen át.

*8.35 (Innsbrucken át.)	naponta	7.30	Keleti, ostendei expresszvonat	ind. **Páris** — — — — érk.	Keleti, ostendei expresszvonat	naponta 7.33	*11.35 (Innsbrucken át.)
.		4.46		„ **Ostende** — — — — érk.		9.52	.
8.05		6.10		„ **Wien Wb.** — — — érk.		8.00	7.35
9.05		6.49		„ **Wien Stb.** — — — érk.		7.10	7.00
10.00	naponta	7.37		ind. **Marchegg** — — — érk.		naponta 6.00	6.18
1.40		11.00		érk. **Budapest ny. p. u.** — — ind.		1.00	3.00
	kedd, csüt., vas.	11.20		ind. **Budapest ny. p. u.** — — érk.		kedd, csütört., szombat 10.55	
	szerda, péntek, hétfő	5.40		érk. **Belgrád** — — — — ind.		4.17	
		4.05		„ **Sófia** — — — — ind.		8.15	
	csütörtök szombat, kedd	10.43		„ **Konstantinápoly** — — ind.		hétfő, szerda, péntek 3.16	
2.25	szerda, szombat	11.30		ind. **Budapest ny. p. u.** — — érk.		csütört., hétfő 12.50	1.15
12.56	csütörtök vasárnap	8.53		érk. **Orsova** — — — ind.		szerda, vasárnap 3.15	2.58
11.40		6.11		„ **Bukarest** — — — ind.		7.25	5.55
.		10.55		„ **Constanza** — — — ind.		2.25	.
.	péntek, hétfő	11.30		„ **Konstantinápoly** (gőzhajó) ind.		kedd, szombat 10.00	.

Közvetlen vonatösszeköttetés

Páris—Basel—Zürich—Innsbruck—Wien—Budapest, Berlin—Budapest, Budapest—Belgrád (Saloniki)—Sófia és Konstantinápoly között.

Bruck-Királyhidán, illetve Ruttkán át.

naponta	8.35	ind. **Páris** — — — — — — — — — érk.	naponta 11.35
	8.50	„ **Basel** — — — — — — — — — érk.	4.12
	11.15	„ **Zürich** — — — — — — — — — érk.	2.10
	6.40	„ **Innsbruck** — — — — — — — — érk.	7.10
	8.05	„ Wien Wb. — — — — — — — — érk.	7.35
	8.50	„ **Wien Stb.** — — — — — — — — érk.	6.45
	1.45	érk. **Budapest k. p. u.** — — — — — ind.	2.10
	4.39	ind. **Berlin** — — — — — — — — — érk.	
	10.05	„ **Breslau** — — — — — — — — érk.	11.22
	1.12	„ Oderberg — — — — — — — érk.	5.56
	5.59	„ Ruttka — — — — — — — — érk.	2.57
	12.40	érk. **Budapest k. p. u.** — — — ind.	10.30
	3.20	ind. **Budapest k. p. u.** — — — — — — érk.	3.30
	10.38	érk. **Belgrád** — — — — — — — — — ind.	1.00
	9.38	„ Saloniki — — — — — — — — — ind.	5.41
	11.18	„ **Sófia** — — — — — — — — — — ind.	6.00
	7.19	„ **Konstantinápoly** — — — — — — ind.	5.52
			8.00